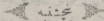

استبصار

نومرو ۷

۲۳ تشرین اول ۱۳۲۴

کوروئدیکی ایچون مشهور (قرومول) باش وکیل قاردینسال (مازان) دن
(نانت) فرمانک حقیله تطبیق اولونوب اولونمادیغنی رسماً صورمشدی .
بالاخره اون دردنجی (لونی) نك کاملاً فسخ ایلدیکی بوفرمان پروتستابلره
فرانسهده بر درجهیه قدر سربستی و مساعدنه بخش ایدرهك حریت مذهبییه آز
چوق تأمین ایله یوردی . (قرومول) ك بومداخله سنی (مازان) شدله رد
ایلدی ، بویه اولونجه فرانسه قرالی ده انکلتردهکی قتولیکره ناصل معامله ایلدیکی
لورد جنابلرندن صوره بیلیر ، دیکه قالیقشدی . حاصلی ، بعض مؤلفلرك مدعیانه
رغمأ مداخله ولو بر خلقی بر حکومت مظالمندن قور تارمق کچی بر فکر ممدوحك
ساقه سیله اولسه ینه مردود دیو ، حقوق دولجه مردود در .

شمدی بو خصوصده بر دیگر مسئله وارد در ، شاید ایکی دولت اراسنده بر معاهده
موضوعه موجود ایسه معاهده یه استناد آرد دولتک امور داخلیه سندن بر قسمه دولت دیگرک
قارشمغه حق اوله بیلیر می ؟ جمهور مؤلفینك رأینه با فیلیرسه حقوق بین الملل بو نوع
معاهداتی اصلاً منافی حق بولور . بویه تعهدانك وقوعنی تصویب ایله سر ،
خلاصه بو خصوصده بیه مداخله یی مجروح کوریر . انجق بعض اوفاق دولتر
وارد درک تونس ، انام ، زنکبار و سائره کی اساساً بسبتون مستقل دکل ، محمد لرلر .
بودولتر حامیلر یله بوچشید معاهده لر عقد ایدم بیلیر لر . بومعاهده لره استناداً
مداخله یه جواز و بریلیر . چونکه او دول حمیه کاملاً مستقل اولدقلری ایچون
مداخله دن اودرجه متأثر اولمازلر . — مابعدی کله جک نسخده —

علی کمال

تاریخ اسلامه بر نظر

بر طاقم اقوام وحشیه نك تهاجیله اوروپانك هرج و مرج اولدیغنی یدنجی
عصر میلادی ایچنده ایدی که آسیانك غرب جنوبی سندن آفریقانك منهای غربی سینه
قدر امتداد ایللیان قطعه وسیعه داخلنده حال وحشت و انفراده قالمش ؛ قارشوسنده کی

اوروپا، دوجار اولدینی تشتدن خلاص چاره سنی آرادینی صروده کندیزی اکا قیدسز بر نظر بيله عطف ائمه رك پت پرستك ، نجوم پرستك كې افكار باطله ايله امرار وقت ايلمكده بولمش اولان قوم نجيب عرب ؛ ظلمش اولدینی نوم غفلتدن بيدار وافق مشرقده ظاهر اولان دين مين اسلامك شععه انواريله تابدار اولمقده ایدی .

اوروپا ليرك عصر لرجه امتداد ايليان اليم ومدید تجربه لرله يواش يواش اله ایده بيلدكری حقایق اداره شریعت غرای احمدیه ايله بردن تأسس ايلمكده وسالکینی بیننده حریت ومساواتك اساسی وضع ايله امر اداره ده جماعته مشاوره یی یعنی مشورت ومشروطیتك اساسی اولان وافراد ائت ايله مشاوره دن عبارت بولنان قاعده منیفه یی وضع ائتمكده ایدی .

بنه او عصر ایچنده ایدی که قوم نجیب عرب اشبو احکام جلیله شرعیه به مناسبتله هم دين و مدنیتجه و همده اخلاق وسیاستجه انقلابات عظیمه ايله حیات تازه کسب ايلمكده و قرآن عظیم الشانك تلقیناتی ثمره سی اوله رق هرکسك جناب حقّه وجعیت بشریه به قارشو وظائفی تعین، مسلم غیر مسلم ، فقیر وغنی ، ضعیف وقوی هرکسك نظر شرعه مساواتی قاعده سی تقرر ايلمكده ایدی .

ایشته اوروپا نك نیجه عصر لر دنصکره بیک مشکلاته تقرر ایتدیره بیلدكری شو اساسلرك دها اولوقت شریعت احمدیه ايله وضع اولنمی ثمره سیله درکه عربلر اخوت ، عدالت ، مرحمت و انسانیت كې فضائل حسنه ايله اولوقته قدر متصف اولدقلری بدویلكی مدنیلکه و وحشقی عصیته تبدیل ايلمكده و منقرض رومه دولتلك شوکتی یونانیلرك حکمتیه مزج ايلمكده ایدیلر .

صاحب شریعت افندمن حضرتلریله برلکده عدلری قرقه واران ایلک فرقه ناجیه اسلامیه اوکده حضرت عمر (ر.ع) بولندینی حالده اولوقته قدر کیزلی طویلان دين مين اسلام میدان علانیه جیقارلمش وبونك جمله ایچون محض سلامت اولدیغنی کورن قبائل مجاوره یکان یکان اشبو فرقه ناجیه به التحاق ايله

یکرمی سنه ظرفنده اعلاى کلمه الله ایچون عربستان حدودینی کندیلرینه آزکوروب خارجه آلمغه مجبور قالمش ایدی.

فخر عالم افتدمزك داربقایه انتقاللریله مسندنشین خلافت اولان خلفای راشدین حضراتندن هریری امر رسوله بالاتباع انتخاب ایله تعیین اولندقلری کبی کندیلری اجرای عدالتدن ذرئما انحراف ایلمیهرك حریت ومسوات ومشورت کبی قواعد اساسیه حکومتی هر جهتله اثبات وتائید بیورمش اولدقلرندن زمانلرنده حدود اسلامیه بر طرفدن دیار خراسانه و دیگر طرفدن آفریقانك غربنه قدر توسع ایلدیکی حالده حضرت علی رضی الله عنک زمان خلافتلرنده بین المسلمین ظهور ایدن تفرقه واختلاف ایله بنای حکومت دوچار تزلزل اولمش وقاعده انتخاب لغو ایدیلهرك آنک یزینه قاعده وراثت وضع وبو صورتله اصول مشورت ومشروطیته ایلك ضربه ایندیریلهرك شکل اداره تبدیل ایدلمشدی. (۴۱ هجری) مقام خلافته مخدوم مکرمی اقامد خصوصنده کندوسنه وقوعبولان مراجعتلری خلافت کبرانك نه قدر بیوک بر مسئولیت اولدیغنی تیقن ایلمسندن طولانی رد ایش، قیصر ایله کسری کبی زماننك ایکی بیوک پادشاهی کندی عدل وسطوتیله تیزه تمش وبونکله برابر کندی نفس مقدسنه جامعدن باشقه بر سرای اتخاذ ایلمامش اولان حضرت عمرک شو مسلك مشروعه مقابل شامشریقی پایتخت اتخاذ ایلیان امویلر طقسان بر سنه اجرای حکم وسلطنت ایلدیلر. بونلردن بعضیلرینك کتب توارینجده تفصیلاً بیان اولنان فسق و فجورلرینه مقابل ینه ایچلرندن ظهور ایدن بعض مشاهیرك همت و درایتلری و قلبلرده غیرت وحمت حسلری باقی اولدجه بر قاج فاسق وفاجر حکمدارک افعال مذمومه سیله قوجه بر ملتک حالی دکشمیه جکی جهتله او فسق وفجور ایله برابر اسلامک عظمت واقبالى بالتزاید حدود اسلامیه آفریقانك شمال سواحلی ایله اوروپانك جنوب غربیسنه وآسیانك ده همان بتون بلاد معموره سنه یایلمش ونور اسلامیت چیندن تا فرانسه ده کی لووار نه رینه قدر ربع مسکونی قابلامش ایدی. شو فتوحات جسیمه ایسه رومالیرك تمام سکریوز سنده حوضه تسخیره

الدقلى مالکى شامل اولدینی حالدہ موسی بن نصیر و عبدالرحمن ابن عوف وقتیه و عقبه کبی اصحاب غیرت معیتده کی اهل توحیدک همیتله آنجق بر عصر ظرفنده حاصل اولیویرمش ایدی. لکن نه چاره که بو خاندانک بدقهر و ظلمیه اراقه اولنان خون معصوم آل نبیک اخذ اتقامی ایچون ظهور ایلان ابا مسلم خراسانی نک بنی امیه به غلبه سیله اشبو خاندان خلافت منقرض اوله رق یرینه خلافت عباسیه قائم اولدی (۱۳۲).

بونلر پایتخت اتخاذا ایلدکری بغدادی تزین و تحکیم ایله مشغول اولدقلى صروده خاندان اموی حقنده کی قتل عامدن نصلسه قورتلمش اولان عبدالرحمن ابن معاویه آفریقاه هجرت و اورادنده اندلسه کچارک موسی بن نصیرک فتحندن رو ملک اسلامک بریالقی حکمنده اولوب امرانک نفاق و شقاقیه سطوت اسلامیه نک تدنی به یوز طوتدینی بر زمانده اوراده بر حکومت تشکیل و خلافتی ایکی به تقسیم ایتمش ایدی. فقط بوندن شوکت اسلامیه بر تدیمی عارض اولدی؟ خیر! بالعکس مرکز خلافتدن دور اولان بر ملکده رؤسا پیننده کی رقابت و عداوتله بستیون غائب اولقی درجه سنه ککش اولان سطوت اسلامیه مخاطره دن قورتارلمش اولدی. بو صورتله بر طرفدن بغدادده کی خلفای عباسیه تشویق علم و معرفته بذل همت و غیرت و اولوقته قدریالکر مرکز خلافتنه منحصر کبی اولان انوار مدنیت ممالک اسلامیه نک هر طرفه سرایت ایلیمکده دیکر طرفدن اندلسده کی اولادامویه اختلالات داخلیه یی تسکین ایله غرب جنگاورلرینک تسلط و تجاوزاتنه بر سد چکدرک بر چوق مکتبلر، کتبخانه لر نأسیس و علوم و معارف تشویق ایلیمکده ایدی. اشته بو وجهله شامده کی امویلرک ماده توسیع ایلدکری حدود اسلامیه خلفای بغداد و اندلسک ترقیات مغنویه لرله پرورشیاپ کال اولمقده ایدی ایسه ده نه چاره که هرکالک برزوالی اولقی قاعده طبعیه نه اتباعا بونلرده پایدار اوله میهرق مرور زمان ایله وجودلرینه عارض اولان وهن و انحطاط تاثیریه منقرض اولمش و خلافت فاطمیونه و مصر عباسیلرینه و آنلردن سلاله آل عثمانه انتقال ایلمشدر.

آفتاب شوکت اسلامیه نك مغربده غروبندن تقریباً ایکی عصر اول کویا
صوك لمعه سنك نقطه انعكاسی کبی شعشعه انواریلہ مشرقی اشراق ایدن کوكب
عثمانی هنوز هلال ایکن بك آز زمان ایچنده بدرکامل حاله کلوب اهل اسلامك
اسکی عظمت و اقبالنه یکیدن رونقبخش اولمش و ناملری تاریخ عثمانی نك برر
عنوان شرف و افتخاری اولان سلاطین اولین عثمانیه نك هم جلیله سی اکثریتله
امور سیاسیه معصوف بولنش ایدی . یاوز سلطان سلیم حضرتلری خلافتی
دوشدیکي درکدن لایق اولدینی مرتبه عالییه اصعاد و بتون زمان خلافت
وساطنتی اسلامك اتحادینه و عثمانیلك ادامه شان وشوکتته حصر ایلدیکي کبی
خلفلری قانونی سلطان سلیمان حضرتلری دخی عظمت جهانگیرانه سی ایلہ بتون
دنیا بی تیرتمش ایدی . ینہ خلفلرندن سلیم ثانی و مراد ثالث و محمد ثالث و احمد اول
و مراد رابع زمانلرنده صفوللی محملده اوزدمیر اوغلی عثمانلر و مراد و کوپرلیلر کبی
وکلانك همق و ایجاب ایلدیکجه مراجعت ایدیلان اعیان و اشراف و علمانك رأی
وتدبیریلہ شان وشوکت اسلامیه دنیا بی اورکوده جك بر درجه یه ککش و ممالک
عثمانیه شمالاً روسیه دن و یانه جوارینه قدر اراضی بی استیعاب ایلدیکي کبی جنوباً
جزیره العرب و فارس قدر بالجملة آفریقا شمالی احاطه ایلدیکدی . فقط صکره لری
وجود دولته عارض اولان وهن و انحطاط و بوکا منضم اولان ظلم و اعتساف
و قوانین عدل و حقانیت قارشو کوستریلان رعایتنزلک ثمره سیله شوکت عثمانیه ده
تدنی به یوز طوندی . خارجاً دشمنلرمزه مقاومت ایتمکدن عاجز قالدیغمز کبی
داخلاده اس ترقی اولان تزیید معارف خصوصنه اوللری کبی همت ایدیلدی
اولدی . قائده علمی تعمیم شویله طورسون نشر معارفك حکومتجه بر وظیفه
عظما اولدینی بیله بیلنمیدی . بونكده سبی خلقك درجه اهمیتك تقدیر
ایدیلماه سی ایدی . کذلک مشروطیت و مشاوره نك اهمیت ، و (امرهم شوری... الخ)
آیت جلیله سنك حکم جلیلی ، بونجه سنلرک تحقیقات و تدقیقاتی نتیجه سنده
عصر مزك میدان فعله قویدینی حقیقت لایقيله تقدیر ایدیلہ مز اولدی . و دولتك
یعنی هرکسك احوال آتیه سنه تأثیری اوله حق افعاله ینہ هرکسی تشریك ایتمکدن

دها طبیعی برشی اولمدینی رأس کارده بولنازلرك عئلندن بیله کچمدی.

والحاصل هر قنفی دولت اسلامیه مثال طوتیلورسه طوتیلسون جمله سنده کوریلان تذنی وانقراضک باشلوجه سبی نظامات وقوانین اساسیه نک یعنی بالاجتماع هیئت دولتی تشکیل ایلدیان افراد امت آرمه سنده ماهیت ملتی تأیید ایده جک وانقلابات ازمئه و تبدلات دولیه ایله آنی انقراضدن مصون طوته بیله جک نظامات اساسیه نک فقدانیدر.

واقعا دول معظمه اسلامیه دن هیچ بری اساساً جبر و اکراه صورت بیله اداره اولمندی. و شریعت غرای احمدیه هیچ بروقت ظلم اوزرینه تأسیس حکومتی مجاز کورمندی. حتی اول درجه ده که حق وعدالت وجهله اجرای عملدن انحراف ایلانلر خلیفه دخی اولسه قباحته کوره تأدیب اولنور ایدی. [عدالتک بو امت مرحومه ده نه درجه شایان تجیل و تقدیر اولدیغه مثال اولمق اوزره مشهور درکه حضرت عمرک زمان خلافتنده حضرت علی (ر.ع) ایله طائفه یهوددن بری بیننده متحدث بر دعوا اوزرینه اولوقت قاضی بولنان (شریح) حضورینه برای مرافعه هر ایکسی چقدیلر یهودی منکر اولدیغندن بینه حضرت علی به و عین منکره دوشیوردی. بناء علیه شاهد اوله رق حضور قاضی به ککش اولان خفید جناب پیغمبری حضرت حسینک پدری لهنه شهادتی قبول ایدلمدی ده حضرت علی دعواسنی غائب ایلدی. حضرت حسینک شهادت کاذبه ده بولمیه جفی ایسه البت جمله جه معلوم ایدی. اشته عدالت بویه اولور.]

آرده صره ده کندی کندینه ایش کورمکدن مترتب مضرتلرک اوکنی آلمق ایچون ملت مجلسلری یاپلماز دکلدی. فقط بونلر مجرد استشاره به مخصوص اولوب حکومتی طوغری یوله سوق و اجباره حتی اولمدینی اجلدن وظیفه لری آنحق کندیلرینه عرض اولنان ایشلر اوزرینه بیان مطالعه دن عبارت قالیردی. حقیقت حالده حکومت ایستدییکی کبی حرکت ایتمکده و عنان دولت مستقلاً برکشینک یداستبدادنده بولنقده ایدی. حکومتده قدرت اجراییه ایله بر اقتداره مالک بولنیور ایدیکه بر چوق احادیث نبویه ایله قدرلری تجیل قلنان خلفای

راشدین (ر.ع) اوپله بر استقلاله نائل اوله مامش لردی. هر نه ایسه بزکه او اسلافک اخلافی بز. ملتزمک ملت اسلامیة نک پک شانلی اولان زمان عظمت و اجلائی اونونیمه. او رفاه و سعادت عصر لرینی دائمًا خاطر مزده طوتمه. فقط کرک سیاسیا د و کرکسه امور معارفده ملتزمک آغوش تربیتده یتشدیردیک بونجه ارباب علم و معرفتک نام محترم لرینی تحسره یاد و تاریخک بزه کوستردیک تغییراتک و مدنیت اسلامیة به زور ایله عارض اولان وقوف و انحطاطک اسبابی قارشیدیر ایکن شوکا بوکا عطف قصور و اسناد تهمت ایتمه. اوت طعن و لعنی بر اقلم. زیرا بوندن بر فائده حاصل اولیه جنی کبی لایقیه دوشونه جک اولور سق میدانده کی تهمت و قصور نه علی به و نه ده ولی به علندر؛ بو عموم قومه یعنی جمله مزه راجعدر. قرآن کریمده «جناب حق هیچ بر قومی تغییر ایتمز. آنجق آنلر کندی نفس لرینی تغییر ایدرلر» بیوریلور بو کون ایسه حدیحد اول خدای لم یزله که شو دور مبروکک ادراکیله جمله مزی مسعود ایلدی. ابن خلدونک نظریه سی ر کره ده اثبات ایلیمه جک و جمله مزی خفیه قنایه سوق ایلیمه جک اولان دور انحطاطک ۱۱ تموزده یکی طوغان ملت طرفندن ابدیاً رسم تدفینی اجرا قلندی. المنقلا امتک پیش چشمنده کی پرده استبداد چاک چاک و نیر حریت ایله اورتلوق تابناک اولدی.

شعبدی اسلافک اجرا ایدمه مذكری تدابیر و تشبثاتی اجرا و اجمال، تأسیسات لازمه و نظامات عمومیه ایله منافعه متحد اولان و طنداشلرمز و بالعم تبعه عثمانیه بیننده سیاستجه وحدت افکار حاصل ایتمک، خلاصه دولت معظمه آتیه مزی متین براساسه ربط ایلمک بو کون بزه محولدر. اجداد مز عصر لرینجه ممکن الاجرا اولانی، کندی احتیاج لرینه موافق بولانی اجرادن کیر و طور مدیلر. بو کونده عصر مزک ایجابی تدقیق و تبعه اجرا ایلمک بزه دوشر. آنک آنجق ایلمک وظیفه مز اولان مجلس مبعوثانه اعضا انتخابی مسئله سه اولیمه بیگانه طورانه حق یرده بالعکس هر فرد کندی سه ترتب ایدن حصه وظیفه یی حسن ایفایه مسارعت وشو وجهله مشاوره امر جلیله تبعیت کوسترملیدر. مکتب ملیکه مأذونلرندن

ابراهیم احسان